NATIONALT VIDENSCENTER FOR DEMENS

Vurdering af den psykiske tilstand

Neuropsykiatriske symptomer forekommer hyppigt ved demens og udgør en væsentlig belastning for patienter og pårørende. Det kan fx være depression, apati, ængstelse, hallucinationer, vrangforestillinger og adfærdsforstyrrelser. Neuropsykiatriske symptomer har ofte afgørende betydning for, om en patient må flytte i plejebolig.

Symptomer ved forskellige demenssygdomme

Symptomerne kan i sig selv have diagnostisk værdi. Uhæmmet, impulsiv og asocial adfærd kan være debutsymptomer ved adfærdsvarianten af frontotemporal demens. Synshallucinationer og forstyrrelser i drømmesøvn (REM-søvnforstyrrelser) kan være tegn på Lewy body demens. Apati, depression og angst ses bl.a. ved Alzheimers sygdom, især tidligt i sygdomsforløbet.

Hvis MCI ledsages af neuropsykiatriske symptomer, øges risikoen for, at tilstanden udvikler sig til demens. Neuropsykiatriske symptomer udgør generelt en negativ prognostisk faktor.

Rating- og screeningsinstrumenter

Nogle patienter og pårørende er tilbøjelige til at underrapportere eller negligere neuropsykiatriske symptomer. Ved at spørge direkte til eventuelle symptomer øges chancen for, at de bliver identificeret og behandlet. Fx kan en depression medføre demenslignende symptomer, der remitterer ved antidepressiv behandling. Som supplement til at udspørge patienten er der udviklet en række rating- og screeningsinstrumenter for depression og andre neuropsykiatriske symptomer.

Neuropsychiatric Inventory (NPI) er udviklet med henblik på at vurdere et bredere spektrum af psykopatologi hos ældre med demens. Instrumentet er forholdsvis tidskrævende (ca. 10-30 minutter afhængigt af tilstedeværelsen af psykopatologi), men der er udviklet en kort spørgeskemaudgave – *NPI-Questionnaire* (NPI-Q) – til brug i klinisk praksis, samt *NPI Questionnaire Nursing Home Version* (NPI-Q NH) til brug i plejeboliger.

Som eksempler på hyppigt anvendte depressionsredskaber i forbindelse med demensudredning kan nævnes:

- Geriatrisk Depressionsskala (GDS)
- Major Depression Inventory (MDI)
- Cornell Scale for Depression in Dementia (CSDD)

Læs mere om de forskellige redskaber her

National klinisk retningslinje for udredning og behandling af demens. København: Sundhedsstyrelsen; 2013. Anbefalingerne er ikke længere gældende.

Sundhedsstyrelsen

NATIONALT VIDENSCENTER FOR DEMENS

National klinisk retningslinje for diagnostik af mild cognitive impairment og demens. København: Sundhedsstyrelsen; 2018. Anbefalingerne er ikke længere gældende.

Sundhedsstyrelsen

Hasselbalch SG. State of the art-udredning af demens. Ugeskr Læger. 2017;179(12)

PubMed

Demens i almen praksis. Klinisk vejledning. København: Dansk Selskab for Almen Medicin; 2006

Dansk Selskab for Almen Medicin

Senest opdateret: 18. august 2020